

2023-cü il ərzində Azərbaycan Respublikası gömrük orqanlarının hüquqpozmalara qarşı mübarizə üzrə fəaliyyətinin nəticələrinə dair

HESABAT

2023-cü il ərzində Azərbaycan Respublikasının gömrük orqanları tərəfindən hüquq mühafizə fəaliyyətinin gücləndirilməsi istiqamətində həyata keçirilmiş bir sıra kompleks tədbirlər nəticəsində **34113** hüquqpozma faktı aşkar edilmiş, 2022-ci illə (**28475** fakt) müqayisədə **19,8%** artım qeydə alınmışdır.

Bu faktlardan **1681-i cinayət xarakterli** (2022-ci illə (694 fakt) müqayisədə 2,4 dəfə çox) faktlar olmuşdur ki, onlardan: qaçaqmalçılıq (AR CM: maddə 206) cinayət əməli ilə bağlı 189 fakt üzrə tutulmuş qaçaqmalçılıq əşyalarının dəyəri 9.938.848 manat; aksiz markası ilə markalanmalı olan məhsulları (malları) belə marka olmadan satma, satış məqsədilə saxlama və ya idxal etmə (AR CM: maddə 213-1) cinayət əməli ilə bağlı 130 fakt üzrə aşkar edilmiş aksiz markası ilə markalanmalı olan məhsulların (malların) dəyəri 489 440 manat, xarici valyuta vəsaitlərini xaricdən qaytarmama (AR CM: maddə 208) cinayət əməli ilə bağlı 1224 fakt üzrə qaytarılmayan xarici valyuta vəsaitlərinin dəyəri 579 645 020,89 ABŞ dolları, 129431,32 Avro, digər cinayət xarakterli faktlar üzrə aşkar edilmiş 131 fakt üzrə hüquqpozma predmetlərinin dəyəri 119 298,62 manat təşkil etmiş; gömrük ödənişlərinin ödənilməsindən yayınma (AR CM: maddə 209) cinayət əməli ilə bağlı 33 fakt aşkar edilmişdir.

Bu əməllərin törədilməsində şübhəli bilinən 1698 nəfərin (1160 nəfər Azərbaycan Respublikası vətəndaşı, 538 nəfər xarici vətəndaş) barəsində müvafiq tədbirlər görülmüşdür.

Cinayət faktlarından 493-ü Xaçmaz Gİ, 400-ü Bakı BGİ, 206-sı HNBGİ, 118-i Biləsuvar Gİ, 107-si Tovuz Gİ, 77-si Sumqayıt Gİ, 75-i Naxçıvan BGİ, 63-ü Gəncə Gİ, 49-u Balakən Gİ, 36-sı Astara Gİ, 30-u DGK-nın Əməliyyat-İstintaq Baş İdarəsi, 19-u Dəniz Nəqliyyatı və Enerji Resursları BGİ və 8-i Aksizli mallar üzrə BGİ tərəfindən aşkar olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 22 iyul 2019-cu il tarixli 1334 sayılı Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinə və narkomanlığa qarşı mübarizəyə dair 2019–2024-cü illər üçün Dövlət Proqramı"nın icrasını təmin etmək və gömrük sərhədindən narkotiklərin qanunsuz keçirilməsinin qarşısını almaq məqsədilə gömrük orqanları tərəfindən (o cümlədən digər hüquq-mühafizə orqanları ilə birlikdə) görülmüş qətiyyətli tədbirlər nəticəsində 2023-cü il ərzində **narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsi** ilə əlaqədar **97 fakt** (o cümlədən 3 fakt AR Dövlət Sərhəd Xidməti ilə birgə həyata keçirilmiş əməliyyat-axtarış fəaliyyəti nəticəsində) aşkar olunmuşdur (2022-ci il illə (77 fakt) müqayisədə 26% çox).

Bu faktlar üzrə ümumilikdə **640 kq 940 qramdan** çox narkotik vasitələr, psixotrop maddələr və onların prekursorları (o cümlədən AR Dövlət Sərhəd Xidməti ilə birgə həyata keçirilmiş əməliyyat-axtarış fəaliyyəti nəticəsində 52 kq 84 qram marixuana, 1 kq tiryək, 212,8 qram metadon) qanunsuz dövriyyədən çıxarılmışdır.

Qanunsuz dövriyyədən çıxarılmış narkotiklərin 91%-ni daha ağır narkotik vasitə olan heroin təşkil etmiş, belə ki, 577 kq 153 qramdan çox heroin aşkar edilib götürülmüşdür. Bundan əlavə, 54 kq 871 qramdan çox marixuana, 1 kq 126 qramdan çox tiryək, 750,831 qr. kokain, 599,580 qr. metadon, 151,205 qr. həşiş, 1,8 qr. oksikodon, 6 kq 188 qr. çox

metamfetamin, 18,202 qr. MDMA, 8,5 fenobarbital, 3,1 qr. klobazam və digər maddələr qanunsuz dövriyyədən çıxarılmışdır.

2023-cü il ərzində narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsində şübhəli bilinən 99 nəfər (93-ü kişi, 6-sı qadın olmaqla) - 32 nəfər Azərbaycan Respublikası vətəndaşı, 67 nəfər əcnəbi (32 Türkiyə, 22 İran, 5 Rusiya, 3 Gürcüstan, 2 Türkmənistan, 1 Özbəkistan, 1 Pakistan, 1 Tacikistan vətəndaşı) barəsində müvafiq tədbirlər görülmüş, **4 halda** bu əməlləri törədən **cinayətkar dəstə** ifşa edilmişdir.

Narkotik vasitələr, psixotrop maddələr və onların prekursorları 19 halda İrandan, 2 halda Türkiyədən, 2 halda Rusiyadan, 3 halda Gürcüstandan, 1 halda Hindistandan, 1 halda Polşadan Azərbaycana *gətirilərkən*, 1 halda Azərbaycandan Yeni Zelandiyaya *aparılarkən*, 64 halda isə *tranzit yolla* (36 halda İran-Azərbaycan-Türkiyə, 6 halda İran-Azərbaycan-Gürcüstan, 8 halda İran-Azərbaycan-Rusiya, 1 halda İran-Azərbaycan-Ruminiya, 1 halda İran-Azərbaycan-Belarus, 1 halda İran-Azərbaycan-Türkiyə-Niderland, 1 halda İran-Azərbaycan-Türkiyə-Bolqarıstan, 1 halda İran-Azərbaycan-Türkiyə-Almaniya, 1 halda İran-Azərbaycan-Türkiyə-Böyük Britaniya, 1 halda Gürcüstan-Azərbaycan-İran, 1 halda Gürcüstan-Azərbaycan-İran-Tacikistan, 1 halda Türkiyə-Azərbaycan-Rusiya, 1 halda Gürcüstan-Azərbaycan-Özbəkistan, 1 halda Gürcüstan-Azərbaycan-Türkmənistan, 1 halda Gürcüstan-Azərbaycan-Rusiya, 1 halda Türkiyə-Gürcüstan-Azərbaycan-Rusiya, 1 halda Türkiyə-Gürcüstan-Azərbaycan-Qazaxıstan) *keçirilərkən*, 4 halda isə ölkə daxilində həyata keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində saxlanmışdır.

Hesabat dövründə həmçinin gömrük orqanlarının əməkdaşları tərəfindən 58 fakt üzrə ümumilikdə **1644,508 qram** (8 qr. baklofen, 518,5 qr. boldenon, 0,34 qr. clonidin, 90 qr. dehidroxlormetiltestosteron, 162,3 qr. drostanolon, 55 qr. matandienon, 92,225 qr. nandrolon, 96 qr. oxsandrolone, 69,375 qr. preqabalin, 60 qr. qabapentin, 98,55 qr. stanozolol, 133,763 qr. tramadol, 167,725 qr. trenbolon, 0,43 qr. tropikamid, 0,3 qr. zopiklon, 7 qr. methenolone, 5 qr. mesterolone, 80 qr. danazol) (2022-ci illə müqayisədə 2,4 dəfə artım) və 87528 ədəd sibutramin (2022-ci illə müqayisədə 5 dəfə artım) tərkibli **güclü təsiredici maddələr** qanunsuz dövriyyədən çıxarılmışdır.

Həmçinin sözügedən dövr ərzində gömrük orqanları tərəfindən 1 fakt üzrə zəhərli maddə hesab olunan 50,265 qram civə aşkar olunaraq götürülmüşdür.

Hesabat dövründə **Əməliyyat idarəsinin** icraatında ümumilikdə 71 axtarış işi olmuş, barələrində axtarış elan edilən 12 nəfər şəxslə bağlı zəruri əməliyyat-axtarış tədbirləri həyata keçirilərək onların olduqları yerlər müəyyən edilib istintaq orqanına təhvil verildikləri üçün həmin şəxslər barəsində olan axtarış işlərinə xitam verilmişdir.

Qeyd edilən 12 nəfərdən 1 nəfərin İnterpol vasitəsilə Bolqarıstan Respublikasından Azərbaycan Respublikasına ekstradisiya olunmuş, həmçinin digər dövlətlərin hüquq-mühafizə orqanları ilə qarşılıqlı fəaliyyət nəticəsində bir nəfərin Türkiyə Respublikasından, bir nəfərin isə Rusiya Federasiyasından ölkəyə gətirilməsi təmin olunaraq aidiyyəti üzrə istintaq orqanına təhvil verilmişdir.

İcraatda olan axtarış işləri üzrə 54 nəfər şəxsin ölkə ərazisindən kənarında olduğu, 5 nəfər şəxsin isə ölkə ərazisində gizləndiyi müəyyən edilmişdir.

Cari dövr ərzində barəsində müvafiq qərar qəbul edilmiş 8 nəfər şəxs İnterpol vasitəsilə beynəlxalq axtarışa verilmişdir.

Barəsində məcburi gətirmə qərarı çıxarılmış və əməliyyat tapşırıqları ilə bağlı 102 nəfər şəxsin müəyyən edilərək istintaq orqanına təhvil verilməsi təmin edilmiş, habelə istintaq orqanından daxil olmuş 205 əməliyyat tapşırığı üzrə əməliyyat-axtarış tədbirləri həyata keçirilmişdir.

Əməliyyat İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən öz səlahiyyətləri çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının "Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti haqqında Qanun"un 10-cu

maddəsinin tələblərinə uyğun olaraq Bakı şəhərində və bölgələrdə 20 əməliyyat-axtarış tədbiri həyata keçirilmişdir ki, həmin tədbirlər nəticəsində külli miqdarda müxtəlif qaçaqmalçılıq predmetlərinin, habelə mülki dövriyyəsi qadağan olunmuş və məhdudlaşdırılmış əşyaların Azərbaycan Respublikası ərazisinə gətirilməsinin qarşısı alınaraq qanunsuz dövriyyədən çıxarılmışdır. Həmin faktlarla bağlı toplanmış materiallar aidiyyəti üzrə Baş idarənin İstintaq idarəsinə və Təhqiqat şöbəsinə göndərilmişdir.

2023-cü il ərzində Baş idarənin təhqiqat şöbəsində **151** hüquqpozma faktı araşdırılmışdır ki, bu faktlardan **27-si** cinayət xarakterli, **124-ü** isə inzibati xəta faktları olmuşdur.

Aşkar edilmiş cinayət xarakterli faktlardan 12-si araşdırmanın davam etdirilməsi üçün aidiyyəti üzrə İstintaq idarəsinə verilmiş, 10-nu Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğuna göndərilmiş, 2 iş üzrə cinayət işinin başlanmasının rədd edilməsi haqqında qərar qəbul edilmiş, 3-ü növbəti yarımilə qalıq qalmışdır.

2023-cü il ərzində idarənin təhqiqat şöbəsi tərəfindən gömrük qaydaları əleyhinə aşkar edilmiş inzibati xəta faktlarından 68 iş baxılması üçün aidiyyəti üzrə məhkəməyə göndərilmiş, 45 iş üzrə təhqiqat orqanı tərəfindən inzibati tənbehvermə haqqında qərar qəbul edilmiş, 3 iş üzrə icraata xitam verilmiş, 3 iş üzrə inzibati icraatın başlanmasının rədd edilməsi haqqında qərar qəbul edilmiş, 5 iş növbəti yarımilə qalıq qalmışdır.

Hesabat dövründə məhkəməyə göndərilmiş inzibati işlərdən **22-si** üzrə **38254 manat** dəyərində siqaret, spirtli içki, kosmetoloji vasitələr və digər mallar müsadirə edilmiş, **16-si** üzrə **24661.2 manat** cərimə tətbiq edilmiş, **3-ü** üzrə iş üzrə icraata xitam verilmiş, **27-i** üzrə qəbul edilmiş qərar barədə məlumat hesabat dövrünün sonunadək təhqiqat orqanına daxil olmamışdır.

2023-cü il ərzində inzibati tənbehvermə haqqında qərarlar əsasında təhqiqat orqanı tərəfindən ümumilikdə **137783.95 manat** cərimə tətbiq edilmiş, həmin cərimələrin **106554.35 manatının** ödətdirilməsi təmin edilmiş, qalan **31229.6 manatının** isə ödətdirilməsi istiqamətində zəruri tədbirlər davam etdirilir. Həmçinin idarənin təhqiqat şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Respublikası İXM-nin 505-ci maddəsi ilə olan **6** iş üzrə **45411.49 manat** dövlət mülkiyyətinə vurulmuş ziyanın tam şəkildə ödətdirilməsi təmin edilmişdir.

2023-cü ildə Əməliyyat-İstintaq Baş İdarəsinin İstintaq idarəsində 2022-ci ildən qalmış **6**, hesabat dövründə daxil olmuş **300** olmaqla, cəmi **306** material araşdırılmışdır ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə **160** material, və ya **2,1 dəfə** çoxdur.

Hesabat dövründə İstintaq idarəsinə daxil olmuş materialların **71-i** Hava Nəqliyyatında Baş Gömrük İdarəsindən, **41-i** Biləsuvar Gömrük İdarəsindən, **41-i** Tovuz Gömrük İdarəsindən, **35-i** Bakı Baş Gömrük İdarəsindən, **30-u** Astara Gömrük İdarəsindən, **24-ü** Əməliyyat-İstintaq Baş İdarəsinin Əməliyyat idarəsi və təhqiqat şöbəsindən, **21-i** Xaçmaz Gömrük İdarəsindən, **13-ü** Balakən Gömrük İdarəsindən, **6-ı** Dəniz Nəqliyyatı və Enerji Resursları Baş Gömrük İdarəsindən, **5-i** Daxili Təhlükəsizlik İdarəsindən, **5-i** Sumqayıt Gömrük İdarəsindən, **2-i** Aksizli Mallar Üzrə Baş Gömrük İdarəsindən, **2-i** Naxçıvan Baş Gömrük İdarəsindən, **2-i** Gömrük Tariflərinin Tənzimlənməsi və Ticarətin Asanlaşdırılması Baş İdarəsindən (hazırda Daxilolmalara Nəzarət Baş İdarəsi), **1-i** Gəncə Gömrük İdarəsindən və **1-i** Dövlət Sərhəd Xidmətindən daxil olmuşdur.

2023-cü il ərzində İstintaq idarəsi tərəfindən icraatda olan materiallar üzrə **170** cinayət işi başlanmışdır ki, bu da keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə **52** cinayət işi, və ya **44,1%** çoxdur.

2023-cü ildə başlanmış cinayət işlərinin **18,8%-i** (32 cinayət işi) **ağır**, **55,3%-i** (94 cinayət işi) **az ağır**, **25,9%-i** (44 cinayət işi) isə **böyük ictimai təhlükə törətməyən** cinayətlər kateqoriyasına aid olmuşdur.

2023-cü ildə İstintaq idarəsində **80 material** Azərbaycan Respublikası CPM-nin 39.1.2, **8 material** Azərbaycan Respublikası CPM-nin 39.1.1, **4 material** Azərbaycan Respublikası CPM-nin 40.4 və **2 material** Azərbaycan Respublikası CPM-nin 39.1.3-cü maddələrinə əsasən olmaqla, ümumilikdə **94 material** üzrə cinayət işinin başlanılması rədd edilmiş, **9 material** birlikdə araşdırılıb hüquqi qiymət verilməsi üçün icraatda olan digər materiallara və ya cinayət işlərinə əlavə edilmiş, **14 material** araşdırmanın davam etdirilməsi üçün aidiyyəti üzrə digər orqanlara göndərilmiş, **19 material** isə növbəti ilə qalıq qalmışdır.

Hesabat dövründə başlanmış cinayət işlərindən **80-i** Azərbaycan Respublikası CM-nin 213-1-ci maddəsi ilə; **29-u** Azərbaycan Respublikası CM-nin 206.2-ci maddəsi ilə; **11-i** Azərbaycan Respublikası CM-nin 206.2 və 234.1-ci maddələri ilə; **11-i** Azərbaycan Respublikası CM-nin 206.3.2, 234.4.1, 234.4.3-cü maddələri ilə; **10-u** Azərbaycan Respublikası CM-nin 206.1-ci maddəsi ilə; **10-u** Azərbaycan Respublikası CM-nin 206.3.2-ci maddəsi ilə və **19-u** Azərbaycan Respublikası CM-nin digər maddələrilə başlanmışdır.

2023-cü ildə İstintaq idarəsinin icraatında cəmi **249 cinayət işi** olmuşdur ki, bu da keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə **83 cinayət işi** və ya **25%** azdır.

2023-cü ildə İstintaq İdarəsinin icraatında olmuş **249** cinayət işinin **170-i** hesabat dövründə başlanmış, **24-ü** ötən ildən qalmış, **31-i** başqa cinayət işlərindən ayrılmış, **22-nin** icraatı təzələnməmiş və **2-i** digər orqanlardan daxil olmuşdur.

2023-cü ildə İstintaq idarəsinin icraatında olmuş **249** cinayət işindən **137** cinayət işi ittiham aktları ilə birlikdə məhkəmələrə verilməsi üçün ibtidai araşdırmaya prosesual rəhbərlik edən prokurora göndərilmiş, **55** cinayət işinin icraatı dayandırılmış, **16** cinayət işinin icraatına xitam verilmiş, **7** cinayət işi icraatda olan digər cinayət işlərinə birləşdirilmiş, **4** cinayət işi istintaq aidiyyəti üzrə digər orqanlara göndərilmiş və **30** cinayət işi hesabat dövrünün sonuna icraatda qalmışdır.

Hesabat dövründə ittiham aktları ilə birlikdə məhkəmələrə verilməsi üçün ibtidai araşdırmaya prosesual rəhbərlik edən prokurora göndərilmiş cinayət işlərindən əlavə istintaqa qaytarılanı olmamışdır.

Hesabat dövründə istintaqı tamamlanmış cinayət işləri üzrə **162** nəfər təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilmiş, onlardan **46** nəfəri barəsində məhkəmə tərəfindən həbs və **11** nəfəri barəsində ev dustaqlığı, **71** nəfəri barəsində istintaq orqanı tərəfindən başqa yere getməmək haqqında iltizam və **34** nəfəri barəsində polis nəzarəti altına vermə qətimkan tədbirləri seçilmişdir.

2023-cü ildə istintaqı tamamlanmış cinayət işləri üzrə məsuliyyətə cəlb edilmiş şəxslərdən **21-i** Türkiyə Respublikasının, **11-i** İran İslam Respublikasının, **10-u** Rusiya Federasiyasının, **6-ı** Gürcüstanın, **2-i** Türkmənistan Respublikasının, **1-i** Özbəkistan Respublikasının, **1-i** Pakistan İslam Respublikasının, **1-i** Ukraynanın və qalan **109-u** Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları olmuşdur.

Hesabat dövründə istintaqı tamamlanmış cinayət işləri üzrə cinayət məsuliyyətinə cəlb edilmiş şəxslərdən **6 nəfəri** qadın olmuşdur ki, onlar da Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarıdır. Həmin şəxslərdən **3-ü** barəsində istintaq orqanı tərəfindən başqa yere getməmək haqqında iltizam və **1-i** barəsində polis nəzarəti altına vermə qətimkan tədbiri, **2-i** barəsində isə məhkəmə tərəfindən həbs qətimkan tədbiri seçilmişdir.

2023-cü ildə İstintaq idarəsi tərəfindən icraatına xitam verilmiş **4 cinayət işi** üzrə 191775,29 manat, **13 cinayət xarakterli material** üzrə 689112,79 manat olmaqla, ümumilikdə **880888,08 manat** məbləğində dövlət mülkiyyətinə vurulmuş ziyan ödətdirilmişdir.

Hesabat dövründə İstintaq idarəsinin müstəntiqləri tərəfindən cinayətlərin törədilməsinə imkan yaradan halların (səbəb və şəraitin) aradan qaldırılması üçün tədbirlər görülməsi məqsədilə gömrük orqanlarına və digər qurumlara **28 təqdimat** verilmişdir.

2023-cü ildə İstintaq idarəsində cinayət işlərinin istintaqı və materialların araşdırılması zamanı korrupsiya faktı və ya qulluq mənafeyi əleyhinə fakt aşkar edilmiş 7 material araşdırmanın davam etdirilib yekun hüquqi qiymət verilməsi üçün aidiyyəti üzrə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğuna göndərilmişdir.

2023-cü il ərzində Azərbaycan Respublikası gömrük orqanları tərəfindən aşkar olunmuş **32432 gömrük qaydaları əleyhinə inzibati xəta faktları** (2022-ci illə müqayisədə (27781 fakt) 16,74 % artım) üzrə 2681 hüquqi şəxs (o cümlədən 1122 xarici hüquqi şəxs) və **29750 fiziki şəxs** (o cümlədən 11214 xarici vətəndaş) inzibati məsuliyyətə cəlb edilmiş, göstərilən şəxslərə qarşı tətbiq edilmiş **3 milyon 660 min 678 manat** cərimənin 2 milyon 522 min 765 manat məbləğinin və məhkəmə qərarları əsasında tətbiq edilmiş cərimənin 575 min 702 manat məbləğinin ödənilməsi təmin edilmiş, dəyəri **269 min 58 manat** olan mallar məhkəmə orqanları tərəfindən müsadirə edilmişdir.

Gömrük qaydaları əleyhinə inzibati xətlər əsasən malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük sərhədindən gömrük nəzarətindən gizlədilməklə keçirilməsi, bəyan edilməməsi və ya düzgün bəyan edilməməsi, malların, nəqliyyat vasitələrinin və ya onlara aid sənədlərin müəyyən edilmiş müddətdə təyinat gömrük orqanına çatdırılmaması, onların gömrük ərazisindən müəyyən edilmiş müddətdə kənara aparılmaması, yaxud həmin əraziyə qaytarılmaması, qısa idxal bəyannaməsinin mallar gömrük ərazisinə gətirilməzdən əvvəl elektron formada verilməməsi, gömrük ödənişlərinin (borcunun) ödənilməsindən yayınma ilə əlaqədar olmuşdur.

«Valyuta tənzihi haqqında» Qanuna və digər qanunvericilik aktlarına əsasən gömrük orqanları **valyuta və valyuta sərvətlərinin** Azərbaycan Respublikasının gömrük sərhədindən keçirilməsi üzərində nəzarəti həyata keçirərkən qanunvericiliyin tələblərini pozan şəxslərdən 227967 ABŞ dolları, 7800 avro, 7 618 000 rus rublu, 2 303 983.9 manat dəyərində 7710 ədəd qızıl zinət əşyaları və 1504.020 qram qızıl, 251 841.78 manat dəyərində 5899 ədəd gümüş zinət əşyaları və 59496 qram gümüş kütlələr (külçə), 59 938.5 manat dəyərində 37,682 karat qiymətli daşlar, 97300 manat dəyərində 5 ədəd qızıl saat aşkar olunmuşdur.

Bundan başqa, hesabat dövründə gömrük orqanları tərəfindən 400 447 manat dəyərində 114 279 ədəd elektron siqaret, 755 759 manat dəyərində 744 ədəd mobil telefon və 39 ədəd mobil telefon aksesuarları, 208 035 manat dəyərində məişət texnikası və əşyaları, 594 894 manat dəyərində avtomobil ehtiyat hissələri, 24 470 manat dəyərində bitkilər, 65 ədəd odlu silah patronu, 47 ədəd gizli qaydada informasiya alınması üçün texniki vasitələr, 59 249 ədəd pirotexnika, 14 ədəd soyuq silah və digər mallar tutulmuşdur.

Eyni zamanda, sözügedən dövrdə gömrük orqanları tərəfindən **58** hüquqpozma faktı üzrə 223 183 manat dəyərində tibbi ləvazimatların, 944 325 manat dəyərində dərman vasitələrinin və 44 876 manat dəyərində qida əlavələrinin qanunsuz dövriyyəsinin qarşısı alınmışdır.

2023-cü il ərzində **kontrafakt, keyfiyyətsiz və ya istifadəyə yararsız mallarla** mübarizə sahəsində də profilaktik tədbirlər gücləndirilmiş, həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində **istifadəyə yararsız** hesab olunmuş 26 qutu "Senator Grand Virginia" və 11 qutu "Marlboro touch one" markalı siqaretlər, kontrafakt hesab olunmuş 8 ədəd "İphone 14 Pro Max" markalı mobil telefon, 10 rulon saxta aksiz markaları aşkar edilərək hüquqpozmanın predmeti kimi götürülmüşdür.

Hesabat dövründə həmçinin Azərbaycan Respublikasının və xarici ölkələrin bədii, tarixi və arxeoloji sərvətlərin qorunması sahəsində mədəni, tarixi əhəmiyyət kəsb edən və arxeoloji sərvətlərin siyahısına aid olan 420 ədəd metal pul və Azərbaycan Respublikasının Milli Mədəniyyət Əmlakının Dövlət Siyahısına və Mədəni Sərvətlərin Mühafizə Siyahısına

daxil edilmiş mədəni sərvət hesab olunan 1 ədəd xalça hüquqpozmanın predmeti kimi saxlanılmışdır.

Hesabat dövründə **heyvan və bitkilər aləminin** qorunması sahəsində də profilaktik tədbirlər gücləndirilməklə 7168 ədəd CİTES obyektı olan tibb zəlisinin gömrük ərazisindən aparılmasının qarşısı alınmışdır.

Hesabat dövründə gömrük orqanları tərəfindən alkoqollu içkilərin, etil (yeyinti) spirtinin və tütün məmulatlarının idxalı zamanı vergidən yayınma və aksiz markalarının tətbiqi qaydalarının pozulması hallarının qarşısının alınması üçün həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində **aksiz markasız və ya digər qanunsuz yollarla** ölkəyə gətirilməsinə cəhd göstərilən 4 605 285,50 manat dəyərində 36 138 000 ədəd xaricdə istehsal olunan siqaretlər, 12203,30 manat dəyərində 320,32 litr spirtli içkilər, həmçinin aksiz markalarının tətbiqi qaydalarının pozulması halları ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının aksiz markası ilə markalanmış 21 litr spirtli içki saxlanılmışdır.

2023-cü il ərzində Əməliyyat-İstintaq Baş İdarəsinin Sənəd dövriyyəsi şöbəsi tərəfindən 4047 daxili yazışma və 6108 çıxış sənədi olmaqla, ümumilikdə 10155 sənəd qeydiyyatata alınaraq aidiyyəti üzrə elektron və ya kağız daşıyıcılarda göndərilməsi təmin edilmişdir.

Hesabat dövründə Əməliyyat-İstintaq Baş İdarəsinin Sənəd dövriyyəsi şöbəsinə 3813 daxili yazışma və 6443 digər orqanların sənədi olmaqla, ümumilikdə 10256 sənəd daxil olmuşdur ki, həmin sənədlər qeydiyyatata alınaraq elektron və ya kağız daşıyıcılarda aidiyyəti idarə və şöbələrə yönləndirilmişdir.

Hesabat dövründə Hədəf şöbəsinin əsas iş fəaliyyəti ilə bağlı Dövlət Gömrük Komitəsi tərəfindən **14.07.2023-cü il tarixli 3-33/3-2-000174/2023** nömrəli sərəncamı ilə (Azərbaycan Respublikası gömrük orqanları tərəfindən “Giriş-çıxış və qeydiyyat idarələrarası avtomatlaşdırılmış məlumat-axtarış sistemi”nin “Sərhədkeçməyə məhdudiyət” altsisteminə məlumatların daxil edilməsi, müvafiq əsaslar aradan qalxdıqda məlumatların aktiv statusunun dəyişdirilməsi, habelə həmin altsistemdən istifadə) Metodika təsdiq edilmişdir.

Cinayət təqibi və əməliyyat tədbirlərinin həyata keçirilməsi zamanı şəxslərin cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması və onların məhkumluğunun olub-olmamasının müəyyənləşdirilməsi məqsədilə **357** şəxs barəsində müvafiq tələbnamələr hazırlanaraq cavablandırılmışdır.

VAİS-in “Xidməti məlumatlar” altbölməsinə - **4381** sayda sorğu daxil olmuş, **4436** sayda cavab məktubu hazırlanaraq göndərilmişdir.

Gömrük və digər dövlət orqanlarından, eləcə də xarici dövlətlərlə əməkdaşlıq çərçivəsində daxil olmuş **810**, həmçinin elektron poçt ünvanına (gshqmbi@customs.gov.az) daxil olan **19** müraciət, sorğu və məktub cavablandırılaraq icra edilmişdir.

Cari il ərzində **182** risk profili və **72** risk qrupu yaradılmış, **415** nəqliyyat vasitəsi, **9** hüquqi şəxs, **10** mal kodu, **38** konteyner nəzarətə qoyulmuş, **18324** sayda obyekt barədə təşəbbüskar şəxslər məlumatlandırılmışdır.

Cari il ərzində beynəlxalq əməkdaşlıq çərçivəsində xarici dövlət və təşkilatlardan daxil olan **12** sorğu üzrə əməliyyat tədbiri hazırlanmışdır.

Cari il ərzində şöbə əməkdaşlarının Komitənin aidiyyəti struktur bölmələrinə verdiyi operativ məlumatlara əsasən **5** inzibati və **7** cinayət işi başlanılmışdır.

Koordinasiya şöbəsi tərəfindən “20 Avqust 2023-ci ildə “A+A Security” şirkəti ilə yeni müqavilə bağlanmışdır. Həmin müqaviləyə uyğun olaraq **300** ədəd yeni JT709A markalı elektron kilidlər alınaraq Koordinasiya şöbə və bölmələrinin istifadəsinə verilmişdir.

Marşrutdan çıxma ilə bağlı hesabat dövründə **15645** fakt qeydə alınmışdır. Həmin faktlara əsasən **1252** nəqliyyat vasitəsinin sürücüsü inzibati qaydada məsuliyyətə cəlb edilmişdir.

2023-cü il ərzində Mərkəzə Koordinasiya şöbə və bölmələri və digər istiqamətlərdən yük nəqliyyat vasitələrinin müşayiəti ilə bağlı **45452** dən artıq zəng daxil olmuş və Mərkəzdən bu məqsədlərlə **54328** dən artıq zəng edilmişdir. Sürücülər tərəfindən daxil olmuş **3152** zəng müvafiq qaydada baxılaraq cavablandırılmışdır.

Koordinasiya şöbə və bölmələri tərəfindən hesabat dövrü ərzində **483039** ədəd GPS qurğusu quraşdırılmış **447** ədəd nəqliyyat vasitəsi fiziki müşayiətlə təyinat gömrük orqanına çatdırılmışdır.

2023-cü il ərzində Əməliyyat-İstintaq Baş İdarəsinin Analitik və kəşfiyyat məlumatlarının təhlili şöbəsi tərəfindən hüquq mühafizə istiqaməti üzrə təhlillər və araşdırmalar aparılmışdır.

Belə ki, beynəlxalq təşkilatların hesabatlarından, internet resurslarından və digər açıq məlumat mənbələrindən istifadə edilməklə son illər dünya ölkələrinin gömrük xidmətləri tərəfindən aşkar edilmiş iri həcmli narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin, prekursorların və digər dövriyyəsi qadağan edilmiş malların qanunsuz dövriyyəsi ilə əlaqədar faktlar təhlil edilmiş, aparılmış təhlil nəticəsində qeyd edilən faktların aşkar edilməsində mühüm rol oynamış əsas risk indikatorları müəyyən edilmiş və onların tətbiq edilməsinə dair tövsiyələr hazırlanmışdır.

Həmçinin, beynəlxalq gömrük hüquq mühafizə platformalarında mövcud məlumatların təhlili nəticəsində ölkə ərazisinə poçt bağlamalarında göndərilən psixotrop maddələr və ölkə ərazisindən kənara aparılan nağd şəkildə valyuta vəsaitləri ilə əlaqədar mövcud və yarana biləcək təhdidlər müəyyən edilmiş və preventiv tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün aidiyyəti üzrə təkliflər təqdim edilmişdir.

Müasir dövrdə gömrük hüquqpozmalarının hazırlanması və törədilməsi 2 və daha artıq dövlətin ərazisində baş verməsi səbəbindən həmin hüquqpozmalarla səmərəli mübarizənin **beynəlxalq əməkdaşlıq** olmadan həyata keçirilməsi qeyri-mümkündür. Qeyd olunan səbəblərdən Əməliyyat-İstintaq Baş İdarəsi bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlığa xüsusi önəm verir.

Belə ki, **2023-cü il ərzində** hüquq mühafizə fəaliyyəti üzrə beynəlxalq əməkdaşlığın həyata keçirilməsi ilə bağlı bir sıra tədbirlər görülmüş, Əməliyyat-İstintaq Baş İdarəsinin Xarici tərəfdaşlarla əməkdaşlıq şöbəsi tərəfindən əməliyyat, təhqiqat, eləcə də gömrük orqanlarının hüquq-mühafizə fəaliyyətinin digər istiqamətlərini əhatə edən 383 sənəd üzrə icraat həyata keçirilmişdir ki, bunlardan 145-i xarici ölkələrin gömrük və digər müvafiq səlahiyyətli orqanlarından, beynəlxalq və regional təşkilatlardan daxil olan sorğulara Dövlət Gömrük Komitəsinin birbaşa və ya dolaylı cavablarını, 62-i Dövlət Gömrük Komitəsi tərəfindən aparılan araşdırmalar üzrə xarici ölkələrin gömrük və digər müvafiq səlahiyyətli orqanlarına verilən sorğuları, 176-ı beynəlxalq əməkdaşlıq üzrə digər məsələləri əhatə etmişdir. Məlumat-sorğu mübadiləsi Türkiyə Respublikası, Rusiya Federasiyası, Gürcüstan, Ukrayna, Qazaxıstan Respublikası, Qırğız Respublikası, Türkmənistan, İtaliya Respublikası, Almaniya Federativ Respublikası, Danimarka Krallığı, Latviya Respublikası, Estoniya Respublikası, Rumıniya, ABŞ, İran İslam Respublikası, Belarus Respublikası, Moldova Respublikası, İspaniya Krallığı, Hindistan Respublikası, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və Polşa Respublikasının gömrük və digər müvafiq səlahiyyətli dövlət qurumları ilə aparılmışdır.

BMT-nin Narkotiklər və Cinayətkarlıq üzrə İdarəsi, Müstəqil Dövlətlər Birliyi Gömrük Xidmətləri Rəhbərləri Şurasının Hüquq Mühafizə Bölmələri Başçıları Komitəsi, Avropa İttifaqı, Ümumdünya Gömrük Təşkilatı (ÜGT-nin regional məlumat əlaqələndirmə qovşağı

RILO-Moskva ilə qarşılıqlı fəaliyyət, ÜGT və BMTNCİ-nin birgə layihəsi olan Konteyner Daşınmalarına Nəzarət üzrə Qlobal Proqramı çərçivəsində fəaliyyətlər), İNTERPOL, Mərkəzi Asiya Regional İnformasiya Əlaqələndirmə Mərkəzi, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı ilə müvafiq əməkdaşlıq və məlumat mübadiləsi həyata keçirilmişdir.

2023-cü il ərzində Xarici tərəfdaşlarla əməkdaşlıq şöbəsinə Ümumdünya Gömrük Təşkilatının regional məlumat əlaqələndirmə qovşağı RILO-Moskvadan 13 halda, Rusiya Maliyyə Nazirliyi Federal Gömrük Xidmətindən (MN FGX) 12 halda, Avropa İttifaqının Fırılacaqılıqla Mübarizə üzrə Agentliyindən 2 halda, Ukrayna Dövlət Gömrük Xidmətindən 1 halda və Şimali Makedoniya Respublikasının Gömrük Administrasiyasından 1 halda müxtəlif hüquqpozma predmetlərinin qanunsuz dövriyyəsi şübhəsi üzrə qabaqlayıcı məlumatlar daxil olmuş, 1 halda hüquqpozma predmetlərinin qanunsuz dövriyyəsi şübhəsi üzrə qabaqlayıcı məlumat Rusiya MN FGX-yə göndərilmişdir.

“CEN” (ÜGT-nin Gömrük hüquq mühafizə şəbəkəsi), “Containercomm” (ÜGT-nin CENcomm şəbəkəsində Konteyner Daşınmalarına Nəzarət üzrə Qlobal Proqrama dair platforma), “Global Shield” (ÜGT-nin CENcomm şəbəkəsində “Qlobal Qalxan” proqramı üzrə platforma), “RILO CIS Operational Platform” (ÜGT-nin CENcomm şəbəkəsində MDB ölkələri üzrə regional məlumat əlaqələndirmə qovşağının əməliyyat platformu), “PICS” (Beynəlxalq Narkotiklərə Nəzarət Şurasının narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinin aşkar edilməsi faktları üzrə məlumat mübadiləsi sistemi), İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının qaçaqmalçılıq və gömrük qaydalarının pozulmasına dair məlumat bazası və digər beynəlxalq məlumat mübadiləsi sistemləri ilə iş aparılaraq müvafiq məlumatların əldə edilməsi və mübadiləsi təmin edilmişdir.

Dövlət Gömrük Komitəsinin Əməliyyat-İstintaq Baş İdarəsi